

**Емпіричні дослідження
для реформування освіти
в Україні**

Українська асоціація дослідників освіти
Інститут педагогіки
Національної академії педагогічних наук України

**Емпіричні дослідження
для реформування освіти в Україні**

Збірник

матеріалів I Міжнародної наукової конференції
Української асоціації дослідників освіти

11 лютого 2017 року

Київ 2017

ЗМІСТ

Українська асоціація дослідників освіти	8
Лариса Андрейко Технологія «перевернутого класу» у викладанні іноземної мови	9
Людмила Андрошук Бар'єри розвитку хореографічно-педагогічної освіти як інноваційного явища.....	11
Галина Барсуковська Інноваційний підхід до розвитку особистості дітей старшого дошкільного віку засобом дитячого туризму.....	14
Olena Bezv Students' Feedback As A Means For Adjusting Methodology Course To Their Needs, Interests And Level Of English.....	17
Ілона Бойчевська Компетентісний підхід до вивчення іноземної мови студентами нефілологічних спеціальностей вищих закладів освіти	19
Галина Бондар Історико-теоретичні аспекти проблеми формування гуманістичного світогляду майбутніх учителів.....	22
Віра Бутова Якість освіти в Україні і Фінляндії в контексті теорії відкритих систем.....	25
Наталія Варга Кар'єрні орієнтації студентів (на прикладі спеціальності «соціальна робота»).....	27
Людмила Веремюк Формування німецькомовної граматичної компетенції студентів.....	30
Наталія Гордієнко Роль соціологічних досліджень в оцінці діяльності шкіл-інтернатів.....	33
Наталія Горук, Ольга Біляковська Студентоцентрованість як основа розвитку самоосвітньої компетентності студентів.....	35
Яна Грищенко, Сергій Грищенко Підвищення якості навчання професійно-орієнтованої англійської мови фахівців залізничного транспорту.....	38
Ірина Грітченко Електронні ресурси як засіб підготовки студентів факультету мистецтв на заняттях з англійської мови.....	40
Наталя Гут Цільові пріоритети реалізації міжнародних проектів з питань освіти мігрантів у Португалії.....	43
Олена Демченко Фасилітаційна позиція фахівця соціономічного профілю як суб'єкта культурно-освітнього простору для розвитку соціальної обдарованості.....	45
Наталія Діденко Сучасні технології організації позакласної роботи в практиці профільного навчання української мови.....	48
Олександр Длугопольський Проблеми гарантування належної якості вищої освіти в Україні.....	52
Людмила Загоруйко, Надія Шеверун Вища освіта Польщі та України: гендерний аспект у крос-культурному порівнянні	54
Юлія Заячук Глобальні тенденції та аспекти сучасних реформ у галузі вищої освіти.....	57

Важливим суб'єктом культурно-освітнього простору є сама соціально обдарована особистість, яка вступає в активну взаємодію з іншими суб'єктами й елементами простору, розвиваючи свої здібності й реалізуючись у соціономічних видах діяльності. Актуалізувати чи створити умови й елементи культурно-освітнього простору, які будуть стимулювати соціально обдаровану дитину, викликати необхідні поведінкові реакції, дії, судження, вчинки, бажання як наслідок власної ініціативи і вибору, зможе фахівець соціономічного профілю, який займатиме фасилітаційну позицію.

Список використаних джерел:

1. Авдеева И. Н. Психологическая характеристика фасилитативных педагогических техно-логий. Часть 1: Субъектная направленность / И. Н. Авдеева // Горизонты образования. – 2012. – № 2 (35). – С. 37–43.
2. Борисюк С. О. Розвиток здатності до фасилітаційної взаємодії у майбутніх соціальних педагогів засобами соціально-педагогічного тренінгу / С. О. Борисюк // Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. – 2011. – № 5. – С. 180–182.
3. Буркова А.В. Визначення класу соціономічних професій / А.В. Буркова // Практична психологія та соціальна робота. – №7. – 2010. – С. 68-73.
4. Демченко О.П. Суб'єктність соціально обдарованої особистості в культурно-освітньому просторі / О.П.Демченко // Актуальні проблеми психології : збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Т. VI: Психологія обдарованості. – Випуск 12. – Київ-Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – С.78-90.
5. Казанжи М.Й. Психологічні особливості осіб з різним типом фасилітаційності : дис. ... канд. псих. наук : 19.00.01 / Марія Йосипівна Казанжи. – Одеса, 2007. – 190 с.
6. Левченко О. О. Фасилітаційна діяльність педагога в контексті суб'єкт-суб'єктного підходу в педагогічній діяльності / О. О. Левченко // Вісник Житомирського державного університету. Філософські науки. – 2008. – № 39. – С. 23-26.

Наталія Діденко,

кандидат педагогічних наук,
Київський університет імені Бориса Грінченка

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ В ПРАКТИЦІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Ключові слова: технології навчання, технологія позакласного навчання з української мови, музейно-педагогічні технології, інформаційно-комунікаційні технології.

Розглядаються можливості використання музейно-педагогічних технологій, інформаційно-комунікаційних технологій у практиці профільного навчання української мови, виокремлюються етапи впровадження технологій, сформульовано дидактичні функції інформаційних ресурсів.

На етапі формування стану сучасної освіти особлива роль відводиться технологічному підходу до навчання, який відповідає новим завданням та сучасній компетентісній парадигмі мовної освіти в Україні. Технологічний підхід у сфері педагогічної та лінгводидактичної теорії і практики ґрунтовно досліджували вітчизняні й зарубіжні науковці У наукових працях з

лінгводидактики констатовано різні категорії технологій навчання: особистісно зорієнтовані (О. Біляєв, Н. Голуб, Т. Донченко, О. Кучерук, А. Мамчур, М. Пентиліук, А. Пироженко, О. Пометун та ін.); проблемні (М. Баранов, О. Власова, В. Давидов, Д. Ельконін, Є. Голобородько, С. Караман, В. Крутецький, С. Омельчук та ін.); інтерактивні (О. Горошкіна, В. Гузеєв, С. Караман, Н. Солодюк, А. Фасоля та ін.); розвитку критичного мислення (А. Мамчур, А. Нікітіна, О. Савченко, Т. Симоненко та ін.).

Проте різні аспекти технологічного підходу розкриття сутності понять, ознак і положень, зокрема в позакласній роботі, досі залишаються недостатньо вивченими.

Використано комплекс теоретичних та емпіричних методів: вивчення нормативних документів і праць з актуальних проблем середньої освіти, аналіз, синтез, узагальнення філософської, психолого-педагогічної, лінгвістичної і методичної літератури з досліджуваної проблеми; порівняння, моделювання, систематизація теоретичного і практичного досвіду для визначення наукових основ організації методики позакласної роботи з української мови у профільних класах; діагностичні, соціометричні, прогностичні застосовані з метою вивчення стану розробленості означеної проблеми.

У сучасній моделі позакласної роботи у процесі профільного навчання допускаємо використання комплексу різних освітніх технологій, що сприятимуть пошуковій активності, розвитку мовної особистості випускника профільної школи, готовності до професійно зорієнтованого навчання, удосконалення практичного досвіду.

Технологію позакласного заняття з української мови і розглядаємо як попередньо мотивовану, сплановану спільну проектну діяльність усіх суб'єктів навчально-виховного процесу, що скерована на позитивний результат, піддається корекції, впливає на формування мовної особистості учня, його подальше професійно зорієнтоване навчання та практичну діяльність [7].

Аналіз і синтез наукових студій [1; 4; 5; 6; 8; 9 та ін.] у ретроспективі дав змогу дійти висновку, що до *технологій навчання*, використання яких значно підвищить ефективність позакласної роботи, дослідники зараховують музейно-педагогічні (МПТ) та інформаційно-комунікаційні (ІКТ).

Спираючись на дослідження учених у галузі музейної педагогіки, зокрема О. Вишневського, Т. Дем'янюк, П. Кононенка, Н. Лисенко, Ю. Руденка, М. Стельмаховича, О. Столярєнка, Є. Сявакко та ін., робимо висновок, що музей як освітній культурний заклад відіграє важливу роль у навчально-виховному процесі профільної школи, репрезентує збереження і трансляцію матеріальних зразків досвіду творчої діяльності, культурних еталонів; створює навколочасовий мистецький простір; дозволяє зануритися в культуру минулого, не руйнуючи зв'язку із сучасними цінностями, створюючи своєрідний діалог минулого із сучасним.

Процес навчання і виховання на позакласному занятті в аспекті МПТ передбачає спільне проектування й моделювання комунікативних ситуацій, діалог з музейною пам'яткою, полілог думок, дискусію, використання гри, театралізації, інформативний пошук, ситуацію зацікавленості, самостійну роботу, вирішення пізнавальних, науково-пошукових проблем та ін.

Узагальнюючи дослідження музейно-педагогічного процесу, ми визначили технологічну модель позакласного заняття в аспекті музейно-педагогічної технології. Структурні етапи (настановно-мотиваційний – цільовизначення – цілереалізація й осмислення – рефлексивно-емоційний) є обов'язковими складниками МПТ позакласного заняття з української мови у профільній школі [7].

Потенційні можливості впровадження інформаційно-комунікаційних засобів (ІКТ) в освітній процес профільної школи загалом і позакласну роботу зокрема окреслено в дослідженнях Ю. Балуєвої, Н. Голуб, О. Горошкіної, О. Кучерук та ін.

Аналіз навчально-методичної літератури [2; 3; 10; 12; 11 та ін.] засвідчив, що існує потреба в дистанційних курсах з української мови для учнів профільної школи як додаткового навчального ресурсу, зокрема і в системі позакласної роботи. Доцільно використовувати систему Moodle, оскільки для цього передбачено різноманітні інструменти: вікі, глосарій, блоги, форуми, чати, відео- та аудіофайли, малюнки, графічну інформацію та ін., що підвищуватимуть інтерес до навчання учнів у профільній школі, позитивно впливатимуть на проведення ефективної позакласної роботи з української мови, підвищення готовності учнів до подальшого професійно зорієнтованого навчання.

У таблиці 1 подано опис основних електронних ресурсів, що використовують для створення навчального курсу з української мови як особливої форми взаємодії університету і профільної школи [7].

Таблиця 1
Опис основних електронних ресурсів у системі Moodle

Електронний ресурс	Опис
 «Сторінка»	Використовують для подання навчальних матеріалів: робочої програми, тематичного плану, списку літератури, методичних рекомендацій, інших додаткових матеріалів.
 «Форум»	Застосовують для обговорення тем і новин. Можна ставити запитання викладачеві, обговорювати з однокласниками цікаві теми, висловлювати свої думки.
 «Глосарій»	Містить основний перелік термінів з дисципліни. Учніям надається можливість повторити тематичні поняття, дізнатися значення незрозумілих слів. Слово, виділене синім кольором, занесене до глосарію.
 «Гіперпосилання»	Ресурс використовують для переходу на веб-сайти, додавання цікавих відомостей, покликання на електронні підручники.
 «Файл»	Використовують для прикріплення додаткових файлів (відео, аудіо тощо). Піктограма ресурсу може змінюватися залежно від типу файлу.
 «Лекція»	Ресурс містить матеріали лекцій, що подаються структуровано на окремих сторінках; переходи позначено за допомогою панелі меню чи спеціальної кнопки.
 «Завдання»	Використовують для практичних завдань, семінарів, лабораторних, самостійних робіт та ін. Передбачено такі відповіді учнів: у вигляді файлу (презентації, архіву, фото); текстом (подається покликання на виконану роботу чи друкується відповідь); поза сайтом (семінарські заняття, коли відповідь готується безпосередньо на заняття).
 «Тест»	Містить тестові завдання різного формату (додатковий тест до лекції, контрольна робота, підсумковий тест).

Сучасні технології організації позакласної роботи є невід'ємним складником системи позакласної роботи з української мови, оскільки забезпечують її ефективність у процесі профільного навчання, а їх використання впливає на формування мовної особистості учня, його подальше професійно зорієнтоване навчання та практичну діяльність.

Список використаних джерел:

1. Бакум З. П. Інноваційні технології в навчанні рідної мови / З. П. Бакум // Педагогічна освіта : теорія і практика. Психологія. Педагогіка: зб. наук. пр. – 2007. – № 8. – С. 59 – 65.
2. Габрусев В. Дистанційне навчання - це просто! : [посібник] / Валерій Габрусев. – К. : Шкільний світ, 2011. – 83, [3] с.
3. Гаевская Е. Г. Система дистанционного обучения MOODLE : метод. указания для практ. занятий : учеб. пособ. / Е. Г. Гаевская. – СПб. : Фт филологии и искусств СПбГУ, 2007. – 26 с
4. Дементієвська Н. П. Комп'ютерні технології для розвитку учнів та вчителів / Дементієвська Н. П., Морзе Н. В. // Інформаційні технології і засоби навчання: Зб. наук. праць / За ред. В. Ю. Бикова, Ю. О. Жука. – К. : Атака, 2005. – С. 76 – 95.
5. Дзюбенко А. А. Новые информационные технологии в образовании / Дзюбенко А. А. – М. : ВМНУЦ ВТИ, 2000. – 104 с.
6. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
7. Діденко Н. М. Методика позакласної роботи з української мови у процесі профільного навчання: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02: / Наталія Миколаївна Діденко. – К., 2016. – 299 с.
8. Інтерактивні технології навчання / [Пошетун О. І., Пироженко Л. В., Коберник Г. І., Роечко Л. М., Баліцька Н. Г.]. – К. : Науковий світ, 2004. – 86 с.
9. Кучерук О. А. Перспективні технології навчання в шкільному курсі української мови : навч. посіб. / О.А. Кучерук. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – 182 с.
10. Морзе Н. В. Структура електронного навчального курсу на базі платформи дистанційного навчання / Н. В. Морзе, О. Г. Глазунова // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2008. – № 5. – С. 11 – 18.
11. Проблеми і перспективи розвитку освіти. Організація дистанційної освіти у загальноосвітній та вищій школі : зб. наук. статей Всеукр. наук. конф., 15 – 16 січ. 2016 р. – Дніпропетровськ : GlobalNauka, 2016. – 200 с.
12. Про затвердження Положення про дистанційне навчання / [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України № 46 від 25. 04. 2013 р. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z070313>. – Назва з екрану.